VIQUIPÈDIA

Tswa

Tswa (*Xitswa*) és una llengua bantu sud-oriental del sud de Moçambic. Està emparentada amb el ronga i el tsonga, amb les que forma la família *Tswa–Ronga*.

El tswa és parlada majoritàriament a les àrees rurals a l'oest d'Inhambane. Es divideix en els dialectes hlengwe (Lengwe, Shilengwe, Lhengwe, Makwakwe-Khambana, Khambana-Makwakwe, Khambani), Tshwa (Dzibi-Dzonga, Dzonga-Dzibi, Dzivi, Xidziwi) Mhandla, Ndxhonge, Nhayi, Gwamb. El seu dialecte més important, el Hlengwe, s'estén cap a l'oest fins al sud de Zimbabwe; Maho (2009) considera que es tracta d'una llengua diferent. Els altres dialectes principals són Dzibi (Dzivi) i Dzonga. D'acord amb algunes estimacions, hi ha poc més d'un milió de BaTswa, però no tots poden parlar rswa. Molts moçambiquesos, inclosos els funcionaris del cens, sovint wl consideren un dialecte del Tsonga (shangaan).

Tswa

Gitswa	
Tipus	llengua i llengua viva
Parlants	
	1.018.000 (2016)[1]
Parlat a	Moçambic 989.000 Sud-àfrica 23.000 Zimbàbue 6.000
Autòcton de	Província de Gaza, Província d'Inhambane, Manicaland, Midlands, Matabeleland Meridional i Província de Masvingo
Classificació lingüística	
	Nigerocongoleses ▪ Atlàntico-congoleses ▪ Benué-Congo ▪ Bantoide ▪ Bantus ▪ Bantus meridionals ▪ Ronga
Codis	
ISO 639-1	tsc (http://www-01.sil.org/iso639-3/documentation.asp?id=tsc)
ISO 639-2	tsc
ISO 639-3	tsc
Glottolog	tswa1255 (http://glottolog.org/resource/languoid/id/tswa1255)
Ethnologue.com	tsc (http://www.ethnologue.com/language/tsc)
IETF	tsc

Contingut

Alfabet

Conceptes bàsics de la gramàtica

Sistema de classe nominal

Referències

Bibliografia

Alfabet

Tswa usa una variant de l'alfabet llatí usada prèviament pel tsonga. És basat parcialment en aquell que usaren els colons portuguesos i missioners metodistes a la regió. El primer traductor important del tswa a l'anglès va ser J. A. Persson, qui va consolidar l'alfabet específic pel tswa específicament.

Lletra:	A	B	C	D	E	G	H	I	J	K	L	M	N	Ṅ	O	P	R	S	Ŝ	T	U	V	W	X	Y	Z	Ẑ
Valor:	a	b~β	tʃ	d	e~ɛ	g	h	i	dʒ	k	l	m	n	ŋ	ɔ~o	p	r	s	ʂ	t	u	v	w	ʃ	j	z	ʐ

La lletra 'q' s'utilitza de vegades en paraules importades del zulu, en aquest cas és pronunciada de diverses maneres, els clics de zulu no són nadius del tswa. També hi ha moltes compostes, incloent les fricatives laterals.

Com la majoria de les llengües bantus, totes les síl·labes acaben en vocal o nasals. La tonalitat és important en la pronunciació correcta, però poques vegades es transcriu.

Conceptes bàsics de la gramàtica

El tswa és una llengua bantu i per tant té un sistema de classe nominal i un sistema verbal fàcilment recognoscible per als parlants bantus a tota Àfrica oriental i meridional. En general, el sistema és el mateix que en la majoria dels idiomes bantus. Els següents detalls són més específics.

Sistema de classe nominal

En compte de gèneres hi ha vuit classes que tenen un paper similar, però més complex, on cada substantiu comença amb un prefix de classe com a continuació:

Conjugació	Singular	Plural	Usos
1	mu-	ba-	principalment noms de persones
2	mu-	mi-	objectes impersonals
3	gi-	ma-	objectes impersonals, particularment fruita
4	xi-	ẑi-	eines, mitjans, idiomes, diminutius, defectes, substantius verbals
5	yi-	ti-	particularment noms d'animals
6	li-	ti-	qualitats mentals, estats mentals, substantius verbals
7	wu-	-	substantius abstractes
8	ku	-	infinitius

Referències

1. Tswa (https://joshuaproject.net/languages/tsc) a The Joshua Project

Bibliografia

- **(anglès)** J. A. Persson, *An English-Tswa dictionary*, Inhambane Mission Press, Cleveland, Transvaal, 1928, 249 p.
- **(anglès)** J. A. Persson, *Outlines of Tswa grammar, with practical exercises*, Central Mission Press, Cleveland, Transvaal, 1932, 209 p.

Obtingut de «https://ca.wikipedia.org/w/index.php?title=Tswa&oldid=17560421»

La pàgina va ser modificada per darrera vegada el 3 oct 2016 a les 22:26.

El text està disponible sota la Llicència de Creative Commons Reconeixement i Compartir-Igual; es poden aplicar termes addicionals. Vegeu les Condicions d'ús. Wikipedia® (Viquipèdia™) és una marca registrada de Wikimedia Foundation, Inc.